ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004 *2009*

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

2008/2160(INI)

21.1.2009

ПРОЕКТОДОКЛАД

съдържащ предложение за препоръка на Европейския парламент до Съвета относно укрепване на сигурността и основните свободи в Интернет
(2008/2160(INI))

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

Докладчик: Stavros Lambrinidis

PR_INI_art114

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ ДО СЪВЕТА .3

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА ДО СЪВЕТА(B6-0302/2008) 10

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ 12

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ ДО СЪВЕТА

относно укрепване на сигурността и основните свободи в Интернет (2008/2160(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид предложението за препоръка до Съвета, внесено от Stavros Lambrinidis от името на групата PSE, относно укрепване на сигурността и основните свободи в Интернет (B6-0302/2008),

– като взе предвид Международния пакт за гражданските и политическите права, Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) и Хартата на основните права на Европейския съюз[1], и по-конкретно техните разпоредби относно защитата на личните данни, свободата на изразяване, зачитането на личния и семейния живот и правото на свобода и сигурност,

– като взе предвид Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни[2], Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси[3], Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 ноември 2003 г. относно повторната употреба на информацията в обществения сектор[4], предложението на Комисията от 13 ноември 2007 г. за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги, Директива 2002/58/ЕО относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации и Регламент (ЕО) № 2006/2004 за сътрудничество в областта на защита на потребителите (COM(2007)0698), Директива 2006/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за запазване на данни, създадени или обработени, във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи[5], и становището на генералния адвокат от 14 октомври 2008 г. по дело C-301/06 „Ирландия срещу Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз“,

– като взе предвид Рамково решение 2005/222/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 г. относно атаките срещу информационните системи[6], Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета от 28 май 2001 г. относно борбата с измамата и подправянето на

[1] ОВ C 364, 18.12.2000 г., стр. 1.
[2] ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31.
[3] ОВ L 350, 30.12.2008 г., стр. 60.
[4] ОВ L 345, 31.12.2003 г., стр. 90.
[5] ОВ 2006 L 105, стр. 54.
[6] ОВ L 69, 16.3.2005 г., стр. 67.

платежни средства, различни от парите в брой[1], Рамково решение 2008/919/ПВР на Съвета от 28 ноември 2008 г. за изменение на Рамково решение 2002/475/ПВР относно борбата срещу тероризма[2], Съобщение на Комисията от 22 май 2007 г. „Към основна политика по отношение на борбата с престъпленията в кибернетичното пространство“ (COM(2007)0267), и неотдавнашните инициативи за проследяване на тежки престъпни прояви и тероризъм (като проекта „Check the web“),

– като взе предвид дейността на Съвета на Европа, на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и на Организацията на обединените нации (ООН) по отношение на борбата с престъпността и престъпленията в кибернетичното пространство, както и на защитата на основните права и свободи, включително в Интернет[3],

– като взе предвид последните решения на европейските съдилища и на националните конституционни съдилища по този въпрос, и по-конкретно решението на Германския конституционен съд (BVerfG), което признава отделно право на защита на поверителността и неприкосновеността на информационните системи[4],

– като взе предвид член 114, параграф 3, и член 94 от своя правилник,

– като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи и становището на комисията по култура и образование (A6-0000/2008]),

А. като има предвид, че еволюцията на Интернет доказва, че той се превръща в крайно необходим инструмент за насърчаване на демократичните инициативи, в нова трибуна за политическия дебат (напр. електронни кампании, електронно гласуване), в основен инструмент на световно равнище за упражняване на свободата на изразяване (напр. блогове) и за развиване на икономическа дейност,

Б. като има предвид, че Интернет придава пълно значение на определението за свобода на изразяване, включено в член 11 от Хартата на основните права на Европейския съюз, по-специално посредством своя аспект на независимост от границите,

В. като има предвид, че прозрачността, зачитането на правото на неприкосновеност на личния живот и средата на доверие между участниците в Интернет следва да се считат за крайно необходими елементи с оглед на изграждането на устойчива визия на сигурност в Интернет,

Г. като има предвид, че чрез свободата, която предоставя, Интернет се използва и

[1] ОВ L 149, 2.6.2001 г., стр. 1.
[2] ОВ L 330, 9.12.2008 г., стр. 21.
[3] Напр.: Конвенция на Съвета на Европа за престъпленията в кибернетичното пространство от 23 ноември 2001 г.; Конвенция на Съвета на Европа за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни от 28 януари 1981 г.
[4] BVerfG, 1 BvR 370/07, 27.2.2008 г., Absatz-Nr. (1 - 333).

като платформа за призиви към насилие и недемократични послания, като тези, подбуждащи към терористични атаки, и като има предвид, че заплахата от престъпления в кибернетичното пространство като цяло се е увеличила в световен мащаб и застрашава хората (включително децата) и мрежите,

Д. като има предвид, че на тези престъпления трябва да се противодейства ефективно и решително, без да се променя по начало свободният и отворен характер на Интернет,

Е. като има предвид, че в демократичното общество именно гражданите притежават правото ежедневно да наблюдават и преценяват действията и убежденията на своите правителства и на частните компании, които им предоставят услуги, а не правителствата или компаниите ежедневно да наблюдават и преценяват действията и убежденията на своите граждани; като има предвид, че технологично напредналите техники за наблюдение, съчетани с недостатъчно строги закони, установяващи ограниченията за тяхното прилагане, са все по-голяма заплаха за този принцип,

Ж. като има предвид, че технологичните постижения позволяват във все по-голяма степен тайно и на практика неразкрито наблюдение на дейността на гражданите в Интернет; като има предвид, че самото съществуване на технологии за наблюдение не следва автоматично да оправдава тяхната употреба, но като има предвид, че висшият интерес за защита на основните права на гражданите следва да определя ограниченията и точните обстоятелства, при които тези технологии могат да се използват от публични органи или частни компании,

З. като има предвид, че не бива да се забравя, че когато става дума за права, като например свободата на изразяване или зачитане на правото на личен живот, публичните органи могат да се намесят в упражняването на тези права единствено, ако тази намеса е „в съответствие със закона“ и е необходима и пропорционална в едно демократично общество,

И. като има предвид, че поради своя глобален, отворен и открит за участие от страна на всички характер Интернет има свобода по принцип, но това не изключва необходимостта от размисъл (на национално и международно равнище, в публичен и частен план) върху това как основните свободи на Интернет потребителите, а също и тяхната сигурност, се зачитат и защитават,

Й. като има предвид, че електронната неграмотност ще бъде новият вид неграмотност на XXI век; като има предвид, че поради това осигуряването на достъп до Интернет на всички граждани е равностойно на осигуряването на достъп до образование на всички граждани, и като има предвид, че този достъп не следва да бъде отказван като наказателна мярка от страна на правителства или частни компании; като има предвид, че е важно да се разрешат възникващите въпроси, като неутралност на мрежата, оперативна съвместимост, глобална достижимост на всички Интернет точки и използване на отворени формати и стандарти,

К. като има предвид, че трябва да се запази подходящ баланс между повторната употреба на информацията в обществения сектор, която открива безпрецедентни

възможности за творчески и културни експерименти и обмен, и защитата на правата на интелектуална собственост,

1. отправя до Съвета следните предложения:

Пълен и безопасен достъп до Интернет за всички

а) да участва в усилията за превръщане на Интернет във важен инструмент за предоставяне на права на потребителите в среда, която позволява развитие на подход „отдолу-нагоре" и на електронна демокрация, и същевременно да гарантира възможността за създаване на важни предпазни механизми, тъй като нови форми на контрол и цензура могат да се развият в тази сфера; свободата и защитата на личния живот, от които потребителите се ползват в Интернет, следва да бъдат реални, а не въображаеми;

б) да признае, че Интернет може да бъде изключителна възможност за насърчаване на активно гражданско поведение и че в тази връзка достъпът до мрежи и съдържание е един от ключовите елементи; да препоръча този въпрос да бъде допълнително развит въз основа на допускането, че всеки има право да участва в информационното общество и че институциите и заинтересованите лица на всички равнища имат обща отговорност да подпомогнат това развитие[1], като по този начин противодействат на двете нови предизвикателства на електронната неграмотност и демократичното изключване в електронния век[2];

в) да гарантира, заедно с другите съответни участници, че сигурността, свободата на изразяване и правото на неприкосновеност на личния живот, както и откритостта в Интернет, не се разглеждат като противоречащи си цели, а че всички те се предоставят едновременно, в рамките на една всеобхватна визия, която отговаря адекватно на всички тези задължителни изисквания;

Твърд ангажимент за борба с престъпленията в кибернетичното пространство

г) да прикани председателството на Съвета и Комисията да обмислят изчерпателна стратегия за борба с престъпленията в кибернетичното пространство, включително начини за справяне с проблема „кражба на идентичност" на равнище ЕС;

д) да насърчи обсъждане относно необходимото сътрудничество между частните и публичните участници в тази област, както и относно засилването на сътрудничеството в областта на правоприлагането;

е) да продължи дейностите, предприети в рамките на проекта „Check the Web", и да насърчава действия, насочени към подобряване на разпространението на

[1] Виж Конституция на Гърция и параграф 5А от нея.

[2] В документа „Интернет – важен ресурс за всички" на Съвета на Европа от 17 септември 2008 г. също така се подчертава, че „осигуряването и насърчаването на равенството и участието по отношение на Интернет е важна стъпка за напредъка на равенството и участието в обществото като цяло".

информация за престъпленията в кибернетичното пространство, като например последните инициативи за създаване на национални платформи за подаване на сигнали и европейска платформа за подаване на сигнали с цел докладване на престъпления, извършени в Интернет, при условие, че са налице необходимите предпазни механизми;

ж) да насърчи програмите за защита на децата и обучаване на техните родители, които са заложени в правото на ЕС във връзка с новите електронни заплахи, и да осигури оценка на въздействието на ефективността на съществуващите програми до този момент;

з) да пристъпи към приемане на директива относно наказателни мерки, насочени към прилагането на правата на интелектуална собственост, като същевременно забрани системното наблюдение на дейността на всички потребители в Интернет при преследването на тази цел, и като гарантира пропорционалност между санкциите и извършените нарушения; в този контекст също така да зачита свободата на изразяване и сдружаване на отделните потребители и да се бори със стимулите за нарушаване на правата на интелектуална собственост в кибернетичното пространство, включително с някои прекомерни ограничения за достъп, налагани от самите притежатели на правата на интелектуална собственост;

и) да гарантира, че изразяването на спорни политически убеждения чрез Интернет, включително във връзка с тероризма, не е обект на наказателно преследване;

Постоянно внимание върху абсолютната защита и засиленото насърчаване на основните свободи в Интернет

й) да отчете, че „дигиталната идентичност“ все повече се превръща в неразделна част от нашето собствено „аз“ и в тази връзка заслужава да бъде адекватно и ефективно защитена от натрапничество от страна на частни и публични участници; надлежно да отчита важността на анонимността, използването на псевдоними и контрола върху потока от информация за личния живот, както и факта, че потребителите следва да разполагат със средства за неговата ефикасна защита;

к) да признае опасността от форми на наблюдение и контрол в Интернет, които имат за цел също така да проследяват всяка „дигитална“ стъпка на отделния човек, така че да могат да направят профил на потребителя и да му присъдят „точки“; да изясни факта, че тези техники трябва винаги да се оценяват от гледна точка на тяхната необходимост и тяхната пропорционалност предвид целите, които искат да постигнат; да изтъкне също така необходимостта от повишена осведоменост и информирано съгласие на потребителите по отношение на тяхната дейност в Интернет (напр. в случая на социалните мрежи);

л) да проучи и предвиди ограничения за „съгласието“, което може да бъде поискано и взето от потребителите, независимо дали от правителства или

частни компании, за отказ от част от тяхното право на неприкосновеност на личния живот, тъй като очевидно съществува неравновесие в преговорната сила и познанията между отделните потребители и тези институции;

м) строго да ограничи и определи случаите, в които една частна Интернет компания може да бъде задължена да разкрие данни на държавни органи;

н) да осъди налаганата от правителства цензура върху съдържанието, което може да се търси в Интернет сайтове, особено когато тези ограничения могат да имат „сковаващ ефект“ върху политическото слово;

о) да призове държавите-членки да гарантират, че свободата на изразяване не е предмет на произволни ограничения от страна на публичната и/или частната сфера и да избягват всички законодателни или административни мерки, които могат да имат „сковаващ ефект” върху словото на хората;

п) да привлече вниманието върху факта, че развитието на т.нар. „Интернет мрежа за вещи” („Internet of things“) не следва да заобикаля защитата на данните и на правата на гражданите;

р) да насърчи подкрепата на принципа на зачитане на личния живот още при проектиране на продукта („privacy by design“), според който изисквания за защита на правото на неприкосновеност на личния живот и данните следва да се въведат възможно най-рано в жизнения цикъл на новите технологични разработки;

Международни инициативи

с) да призове всички участници в Интернет да се присъединят към започналия вече процес на „декларация за правата в Интернет“, която надгражда върху основата на съществуващите основни права, насърчава тяхното прилагане и подкрепя признаването на нововъзникващите принципи; в тази връзка динамичното обединение около декларацията за правата в Интернет ще играе важна роля;

т) да гарантира, че в тази връзка се разглежда ориентирана към процеса инициатива с множество заинтересовани страни на много равнища, както и че се разглежда съчетание между световни и местни инициативи, така че да се конкретизират и защитят правата на потребителите на Интернет, и по-този начин да се осигури законността, отчетността и приемането на процеса;

у) да насърчи активното участие на ЕС в различните международни форуми, занимаващи се с глобални и локални аспекти на Интернет, като например Форума за управление на Интернет;

ф) да участва, заедно с всички съответни участници от ЕС, в създаването на Европейски форум за управление на Интернет, който ще направи преглед на опита, придобит от националните форуми за управление на Интернет, ще функционира като регионален център и ще представи по-ефикасно

общоевропейските проблеми, позиции и въпроси, които предизвикват загриженост, в предстоящите международни форуми за управление на Интернет;

o

o o

2. възлага на своя председател да предаде настоящата препоръка на Съвета и, за сведение, на Комисията.

11.6.2008

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА ДО СЪВЕТА(B6-0302/2008)

внесено съгласно член 114, параграф 1 от правилника

от Stavros Lambrinidis

относно укрепване на сигурността и основните свободи в интернет

Европейският парламент,

– като взе предвид Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) и Хартата на основните права, и по-конкретно техните разпоредби относно защитата на личните данни, свободата на изразяване и информация, и зачитането на личния и семейния живот,

– като взе предвид неотдавнашните инициативи за проследяване на тежки престъпни прояви и тероризъм (проект „Check the web“) и неотдавнашното предложение за изменение на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно борбата с тероризма, както и предложението за преглед на Директива 2002/58/ЕО относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации,

– като взе предвид дейността на Съвета на Европа, на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и на Организацията на обединените нации (ООН) по отношение на борбата с престъпността и киберпрестъпността, както и на защитата на основните права и свободи, включително в интернет,

– като взе предвид последните решения на европейските съдилища и на националните конституционни съдилища по този въпрос, и по-конкретно решението на Германския конституционен съд (BVerfG), което признава отделно право на защита на поверителността и неприкосновеността на информационните системи,

– като взе предвид член 114, параграф 1 от своя правилник,

А. като има предвид, че интернет се е превърнал на световно равнище в основен инструмент за развитие на свободата на изразяване, както и за развиване на икономическа дейност; като има предвид във връзка с това, че е от решаващо значение борбата с престъпността, както и със злоупотребите на публични органи и частни лица, да не ограничава потенциала на този инструмент,

Б. като има предвид, че поради своето световно измерение, бързата си еволюция и техническите си специфики, явлението интернет трудно може да се побере само в рамките на националното законодателство и трябва да се предприемат инициативи именно на международно равнище за защита на правата на личността, едновременно за нейната сигурност, за защита на нейните свободи и за закрила на

личния живот,

1. отправя към Съвета следните предложения:

   а) постепенно да сближи националните законодателства в ЕС по отношение на изискванията, свързани с опазването на основните права в интернет,

   б) да насърчи диалога между националните и европейските законодателни органи, както и между националните и европейските съдилища,

   в) да засили диалога между всички участници и заинтересовани страни в явлението интернет, по-конкретно интернет операторите и потребителите,

   г) да сключи необходимите споразумения на международно равнище, както в двустранен (по-конкретно трансатлантически) план, така и в многостранен (инициативи на равнище Съвет на Европа, ОИСР и ООН),

2. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и, за сведение, на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Основните права в Интернет – едновременно укрепени и изложени на опасност

Живеем в епоха, в която всеки, от правителствата до полицията, частните компании и дори престъпниците, търсят възможно най-широк достъп до нашите лични електронни данни. Интернет по-специално предлага невъобразими в предишни времена подробности за нашия личен живот; дори едно кликване на уебсайт генерира данни, които е възможно да бъдат използвани, или с които може да бъде злоупотребено от страна на лица, занимаващи се с маркетинг, разузнавателни служби или крадци на идентичност.

Следователно гарантирането на защитата на **основното право на личен живот** в Интернет е една от най-спешните задачи пред нас като законодатели. Това също така е едно от най-щекотливите етични, технологични и политически предизвикателства, изправяли се някога пред нашите общества.

За всеки е ясно, че Интернет може да бъде инструмент за разширяване на нашите основни права, който ни дава възможности чрез достъп до огромен обем информация и ни свързва с лица и общности по целия свят. В по-малка степен се признава, че при този процес Интернет също така създава сериозна опасност за нашите основни права, като потенциално ни излага на злонамерено наблюдение, като служи за инструмент на престъпници и дори на терористи. Най-малко яснота има по това, как можем да регулираме Интернет по начин, който ни позволява да черпим от предимствата му, а да ограничим съвсем реалните и сериозни опасности от злоупотреба. Тези сметки се усложняват още повече от изначалното естество на Интернет – една децентрализирана, развивана от потребителите мрежа, която не е под контрола на никое правителство и пресича почти всички граници.

Съответно настоящият доклад цели да посочи как най-добре можем да опазваме и да насърчаваме основните свободи на индивидите в онлайн среда. Най-съществените елементи на нашия отговор следва да включват:

– въвличане на всички заинтересовани лица;
– действия на всички равнища, като се използват съществуващите национални, регионални и международни инструменти и се наблюдава как те се прилагат в съвременната законодателна практика;
– обмен на най-добри практики; както и
– откликване на потребностите и проблемите на различните типове ползватели на Интернет и многобройните (и непрекъснато развиващи се) видове дейности онлайн.

Същността на нашата мисия е постигането на подходящ баланс между личен живот и сигурност. Това изисква постоянна бдителност и пренастройване, за да останем в крак с неудържимия напредък на технологиите. Трябва внимателно да разгледаме всички тревоги за сигурността, от въпросите на националната сигурност до сигурността и надеждността на нашите мрежи и личната сигурност на индивидите, когато те въвеждат

своите данни онлайн. Ако гарантирането на по-сигурен Интернет е легитимна цел за нашите общества, то трябва да разгледаме и да ограничим използването на техники за следене и мониторинг, които биха могли да са заплаха за основните ни свободи – особено когато са под въпрос необходимостта от тях, тяхната пропорционалност и ефикасност. Гъвкавостта, адаптивността и отчетността трябва да бъдат присъщи на всеки законодателен акт и програма, която разработваме, така че да можем да продължим да сме с една крачка пред развиващите се технологии.

Интернет освен това може в голяма степен да укрепи други основни права, като свободата на словото, на политическите действия и на сдружаване – но също така лесно може да ги накърни. Скорошен случай на подобен дебат беше законодателната инициатива за мониторинг на това, което се казва в Интернет, с цел предотвратяване на терористични атаки. Това е класически пример за законодателство, което, освен ако не е много тясно формулирано, за да постигане само целите си, може да даде възможност за масово следене, като по този начин "скове" политическото говорене на отделните индивиди – което е сърцевината за едно демократично общество.

От ключово значение е да се намери точният баланс по подобни въпроси. Няма съмнение, че Интернет е дал на престъпниците мощен нов набор инструменти и се подразбира, че следва да не се дава възможност на терористи да ползват Интернет за планиране и извършване на атаки. По подобен начин нашите общества с право искат да спрем детската порнография в Интернет. Подобни престъпници, като създават осезаеми заплахи, намаляват съпротивата сред гражданите срещу призиви на полицията за широк мониторинг на Интернет – който по природа не е "осезаем". Ние трябва да се противопоставим на тази тенденция. Нашите закони трябва да бъдат ефективни за борба с престъпността, но не трябва да бъдат прекомерни. Интернет със своята аморфна и нематериална природа се поддава на подобни крайности. Например малцина биха приели това, полицията или маркетинговите компании да могат да отварят всяко писмо, изпратено по пощата, за проверка на съдържанието. Подобна бдителност се изисква при защита и на съдържанието на електронните комуникации.

Но словото може да бъде "сковано", а личният живот нарушен, не само от правителствени органи, преследващи престъпници, но и от частни Интернет компании, преследващи печалби. Последната тенденция, когато това се разчуе – и обикновено когато компаниите бъдат заловени, без шанс да отрекат това, че събират, съхраняват и използват нашите данни без разрешение – е да се иска от ползвателя "**съгласие**" (чрез възможност за включване или за изключване) за ползване на неговите данни.

Трябва да се запитаме "**Какви са границите на съгласието?**" Въпросът е приложим както за това, какво може една компания да поиска от ползвател да разкрие, така и за това, какво един индивид следва да има право да отстъпи от личния си живот и други основни права, за да получи някои Интернет услуги или привилегии.

Отговорите на тези въпроси не са толкова прости. В друга област – трудовото законодателство – нашите общества са постигнали съгласие, че има граници, до които индивидите могат да дават съгласие по отношение на личния си живот. Трудовото право и споразуменията за колективно договаряне в повечето държави-членки

определят например максималния брой работни часове, минималното заплащане и други трудови права, които не може да се поиска индивидите да отстъпят чрез преговори със своите работодатели. Причината е проста: предполага се, че няма баланс на силите между работодател и работник и съответно "съгласие" не може да бъде дадено или постигнато по справедлив и равноправен начин. Друга причина за това е, че също така сме решили да предотвратим "състезание до дъното" по отношение на целия набор от трудови права, което би могло да настъпи, ако някои отделни работници получат правото или бъдат "притиснати" да отстъпят някои свои права чрез преговори.

Подобна разлика в силите и знанието съществува и в Интернет. Мощта, информацията и интересите на корпорациите и правителствата са неимоверно по-силни от индивидуалния ползвател, и същото се отнася за опасността да се предлагат "по-евтини" (и поради това много "по-привлекателни" за някои ползватели) Интернет услуги в замяна на понижено ниво на защита на личния живот. Докладчикът е убеден, че следващият сблъсък в дебата за сигурността и личния живот в Интернет ще бъде за границите на "съгласието", търсено от правителствата и частните компании.

Трябва да вземем този въпрос сериозно присърце, защото в днешна Европа "Големият брат" няма да се появи под формата на авторитарен режим; той ще дойде, ако дойде, крадешком и с наше "съгласие".

И накрая, **правото на образование и правото на достъп до Интернет** са две допълнителни права, които трябва да бъдат насърчавани и сами по себе си, но които също биха могли да бъдат заплашени в контекста на борбата с престъпността в Интернет. Електронната неграмотност ще бъде новата неграмотност на 21 век. Както днес всяко дете има право на училищно обучение и всеки възрастен на продължаващо обучение, всеки индивид през време на целия си живот следва да има правото на достъп до компютри и до Интернет. Правителствата следва да гарантират подобен достъп дори на най-отдалечените си райони и най-бедните си граждани; освен това той не бива да се отказва като "наказание" за нарушения от страна на гражданите. Хората от всички сфери на живота, от всеки регион и от всяка култура следва да могат да се възползват от широкото разнообразие от услуги, предлагани по Интернет. По този начин те могат да се развиват личностно, да поддържат образователни, професионални и лични връзки и да развиват икономически възможности до максимума, позволен от нашите технологии и от нашите закони.